

14 maart 2020

Achtergrond

COVID-19 wordt veroorzaakt door het nieuwe coronavirus SARS-CoV-2 dat behoort tot het genus beta-coronavirus, subgenus Sarbecovirussen. Tot deze groep behoort ook het SARS-CoV dat in 2003 wereldwijd in verschillende regio's voor uitbraken zorgde. Coronavirussen veroorzaken respiratoire infecties, soms met een enterale component, bij mensen en dieren. Het is voornamelijk niet duidelijk wat het complete spectrum aan symptomen is dat behoort bij de manifestatie van SARS-CoV-2. COVID-19 is een groep-A meldingsplichtige ziekte. Verdachte gevallen en bevestigde gevallen dienen gemeld te worden bij de GGD door de behandelaar.

(Bron: RIVM LCI richtlijn COVID-19)

Casusdefinitie verdacht geval

Een persoon met:

- koorts* (ten minste 38 graden Celsius) én ten minste één van de volgende respiratoire verschijnselen: hoesten, kortademigheid.
- Of koortsig gevoel bij ouderen, aangezien zij niet altijd koorts ontwikkelen. Ook een immuungecompromitteerde patiënt met luchtwegklachten, die aan de epidemiologische criteria voldoet, kan laagdrempelig getest worden op SARS-CoV-2.

Casusdefinitie bevestigd geval

- Elke persoon waarbij door middel van RT-PCR op twee onafhankelijke targets een infectie met SARS-CoV-2 is vastgesteld, ongeacht of deze persoon voldoet aan de klinische en epidemiologische criteria voor een verdenking. De casusdefinitie is per 12 maart 2020 aangepast.

Het SARS-CoV-2 virus heeft een RNA celwand en verspreid zich via aerosolen, het hecht zich in de longen aan de ACE2 receptoren. Een RNA celwand wordt afgebroken door zeep, om deze reden is handen wassen een uiterst effectieve maatregel. Incubatietijd 2-14 dagen. De nieuwste onderzoeken laten zien dat ook a-symptomatische personen het virus over kunnen dragen. (Bron: Medisch Contact 13-3-2020)

Mogelijke klachten

- Hoesten 60-90%
- Koorts >38.0 50-75%
- Dyspneu 20-40%
- Keelpijn 15%
- Hoofdpijn 15%

80% van de gevallen wordt als mild beschouwd, 10% vereist opname op IC. 20% wordt opgenomen in een ziekenhuis. Mensen met pre-existente aandoeningen zoals diabetes, hart- en vaatziekten en longaandoeningen kennen een ernstiger beloop.

Prognose - sterftecijfers naar leeftijd

< 20 = 0.2%
20-30 = 0.2%
30-40 = 0.2%
40-50 = 0.4%
50-60 = 1.3%
60-70 = 3.1%
70-80 = 8%
> 80 = 15%

Corona en zwangerschap

Voor alle informatie geldt dat deze is voor zover bekend, aangezien er op dit moment nog maar beperkte informatie bekend is over CoViD-19 en zwangerschap.

Voor zover we nu weten is er bij zwangeren geen sprake van een ander beloop dan bij nietzwangeren. Wel weten we vanuit eerdere coronavirusepidemieën, zoals SARS-CoV en MERS-CoV dat zwangeren een risicogroep vormen mbt respiratoire problemen.

Ook de neonaat loopt voor zover bekend geen hoger risico. Er is tot nu toe geen verticale transmissie zoals blijkt uit studies in oa The Lancet. ([https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(20\)30360-3/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(20)30360-3/fulltext))

CoViD-19 wordt niet uitgescheiden in de moedermelk, er kan dus veilig borstvoeding gegeven worden. Gezien besmettelijkheid al voor aanvang van symptomen plaats heeft en gezien de schaarste van middelen is het gebruik van een gezichtsmasker tijdens niet aanbevolen. Het is zinvol kraambezoek te beperken.

Maatregelen binnen de praktijk

Zorg voor voldoende voorraad. De praktijk moet er van uit gaan dat er meer middelen dan anders verbruikt gaan worden omdat er mogelijk ook voor andere praktijken waargenomen gaat worden en potentieel meer thuispartus plaats gaan vinden.

Praktijkuitrusting

- Schoonmaakalcohol
- Handzeep
- Papieren doekjes
- Papierrol
- Handalcohol
- Huisregels hanteren, zie hier onder.

Praktijkvoorraad

- Steriele handschoenen maat 7 (6mnd voorraad)
- Niet steriele handschoenen (6mnd voorraad)
- Katheters
- Vliezenbrekers
- Echo condooms
- Gedenat. Water
- Plastic schorten
- Spuiten
- Medicatie (syntocinon, lidocaine, vitamine K, anti-D)

Praktijk spreekuur stappenplan

- Voorgeschreven hygiënemaatregelen toepassen
- Dagelijks gebruikte oppervlakten schoonmaken volgens algemene LCI richtlijn RIVM (zie bijlage 2)
- In elk geval 1, indien mogelijk meer, noodpakketjes klaar hebben
- Bij telefonisch contact triage vlgs : bijlage 1 en/of

https://www.nhg.org/sites/default/files/content/nhg_org/uploads/2020-03_05_stroomschema_telefonische_triage_coronavirus_covid-19_web_update_33.pdf

- Voor overleg GGD bel 0900-4636443 of bel de huisarts/HOV-overleglijn 088-8765025
- Wij zelf allemaal: 2xdd tempen en instructies opvolgen
- <https://www.rivm.nl/coronavirus/covid-19/informatie-voor-professionals#advies>
- Cp bijeenkomsten annuleren.
- Studenten voorlopig niet welkom

Actiepunten ten aanzien van communicatie

Mailen

- Deel nieuwe huisregels met cliënten middels een cliëntenbrief
- Coördinatoren mailen bij updates vanuit beroepsgroepen / overheid zodra deze bekend worden gemaakt. Ook als dit dagelijkse mail-updates betekent. Zorg dat je deze lesst!
- Coördinatoren mailen updates wanneer er een andere status (groen / oranje / rood) in gaat en wat dit betekent voor mensen. Zorg dat je op de hoogte bent!
- Veel gestelde vragen van zwangere vrouwen over COVID-19 ([zie link](#))
- Wijs cliënten op de goede informatie op thuisarts: <https://www.thuisarts.nl/nieuw-coronavirus>
 - Handwasinstructie
 - Belinstructie bij vragen/klachten
 - Maatregelen die wij nemen om de epidemie niet verder te verspreiden
 - Maatregelen die wij aan cliënten vragen om de epidemie niet verder te verspreiden
- Gebruik voor communicatie met cliënten: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/documenten/publicaties/2020/03/01/communicatiemiddelen-preventie-en-publieksvragen>

Vermelden op social media:

- Huisregels bij controles
- Belangrijke updates vanuit beroepsgroepen / overheid
- Belangrijke updates wanneer er een andere status (groen / oranje / rood) in gaat en wat dit betekent voor mensen.

Aanpassingen reguliere zorg

Aanpassingen binnen de praktijk om reguliere zorg te kunnen blijven bieden. Er kan opgeschaald worden naar advies van de overheid of door capaciteitsproblemen binnen het team.

Huisregels

- Speelgoed uit spreek- en wachtkamers
- Boeken uit wachtkamer
- Kom zoveel mogelijk alleen naar controle
- Vermijd sociaal contact in de wachtkamer
- Actuele zwangerschapskaart meegeven
- Minimaliseer kraamvisite

Status groen

Status specificatie

- Geen corona bij zorgverleners binnen de praktijk.
- Geen sprake van capaciteitsproblematiek.
- Geen materiaal tekorten.
- Geen overheidsregulering.

Zorgpad

Prenataal

- Volgens regulier controle schema
- Afspraak verplaatsen indien hoesten, keelpijn, verkouden, koorts (temperatuur >38), dyspneu. Overweeg 14 dagen te verplaatsen.
- Indien positief getest, controle 14 dagen verplaatsen (Flowchart-SARS- CoV-2 beleid tijdens zwangerschap, KNOV, 2020)

Nataal

- Indien positief getest, plaatsindicatie baring (Flowchart-SARS-CoV-2 beleid tijdens zwangerschap, KNOV, 2020)
- Bij klachten (hoesten, keelpijn, verkouden, koorts (temperatuur >38), dyspneu) met beschermende maatregelen voor zorgverlener partus (Flowchart-SARS-CoV-2 beleid tijdens zwangerschap, KNOV, 2020)
- Indien klachtenvrij, partus zonder aanvullende maatregelen.

Postnataal

- Geen 'onnodige' kraamvisites, op dag 4 moet bijvoorbeeld PKU mogelijk zijn, anders verplaatsen. Telefonisch contact bij vragen/bijzonderheden.
- Schema zonder verdere aanpassingen.
- Nacontrole telefonisch.

Status oranje

Status specificatie

- Uitval 1 zorgverlener, aan te passen per praktijk.
- Op verzoek van overheid c.q. advies van het RIVM.
- Bij dreigend tekort aan materialen.

Zie niveau 1, plus aanvullende maatregelen niveau 2.

Stel coördinatoren van de andere praktijken op de hoogte van niveauwissel.

Zorgpad

Prenataal

- Terugschroeven controles (zie minimum care schema), aldaar vermelde telefonische controles wel op de praktijk zien als regulier consult
- Afspraak 14 dagen verplaatsen indien er sprake is van hoesten, keelpijn, verkoudheidsklachten, koorts (temperatuur >38), dyspneu.

Nataal

- Geen aanpassingen t.o.v. niveau 1.
- **Indien positief getest en / of bij klachten (hoesten, keelpijn, verkouden, koorts (temperatuur >38), dyspneu), klinische baring met ctg (Flowchart-SARS-CoV-2 beleid tijdens zwangerschap, KNOV, 2020)**
- **Bij milde klachten (hoesten, keelpijn, verkouden, koorts <38 graden) beschermende maatregelen voor de zorgverlener**
- Indien klachtenvrij, partus zonder aanvullende maatregelen.

Postnataal

- Visites volgens onderstaand schema. - Na vaginale baring en binnen 24u thuis - Dag 1-2 (24-48 uur pp) RR.
- Dag 3-4 (72-96 uur pp) PKU (Let op dat PKU afname mogelijk is op moment van visite!) – Dag 8 RR en afsluiten.
- GEEN nacontrole voor eerstelijns zwangeren.

Na 24u thuis (bijv. bij sectio, glucose protocol et cetera)

- Alleen tweede en derde bezoek.

Status rood

Status specificatie

- Bij uitval meerdere zorgverleners. Te specificeren per praktijk.
- Op verzoek overheid c.q. advies van het RIVM.
- Bij tekort aan materialen.

Zie eerdere niveaus, plus aanvullende huisregels.

Stel coördinatoren van de andere praktijken op de hoogte van niveauwissel.

Huisregels

Alleen zwangere cliënt op spreekuur, dus geen partners/begeleiding.

10 minuten tussen consulten plannen, zodat contact tussen zwangeren vermeden wordt.

Zorgpad

Prenataal, nataal en postnataal

Volg het Minimum Care schema

Minimal care schema

Onderbouwing controleschema prenataal

We houden ons reguliere zorgpad aan. Alle controles zullen telefonisch plaatsvinden, behalve onderstaand 'minimum care' schema. Zo zorgen we voor de juiste informatie-verstrekking naar cliënten, kunnen we vragen en klachten bespreken.

Je belt de cliënt op het regulier geplande spreekuur-tijdstip om veel extra werk vooraf aan je spreekuur te voorkomen en een regulier doorplan-schema aan te kunnen houden. Dit maakt het makkelijk te schakelen tussen code groen / oranje / rood. De cliënten die wel binnen het 'minimum care' schema vallen bel je achteraf voor voorlichting, het beantwoorden van vragen en/of stuur je informatie per email.

Aangezien je controles aanzienlijk korter zullen duren, heb je tijdens je spreekuur tijd om voorgaande cliënten die je op spreekuur gezien hebt, te bellen.

Minimum care

- Intake: telefonisch en kort praktijkbezoek voor evt VP
- 10-12 weken termijnecho
- 16 weken groei en r
- 20 weken SEO (echocentrum of praktijk)
- 27 weken rhesus en Hb/mcv en glucose, groei en rr
- 31 weken groei en rr
- 35 weken groei en rr
- 37 weken groei en rr
- 39 weken groei en rr
- 40 weken groei en rr
- 41 weken groei en rr

- Voorlichting rondom baring via knov.nl of digitaal via praktijkmail o.i.d
- Centering Pregnancy volgens advies Centering Healthcare annuleren, zwangeren indien noodzakelijk een controle aanbieden zoals bovenstaand schema.
- Advies om pretecho's, commerciële activiteiten te staken binnen praktijken.

'Spoed' consulten

Ongezien insturen naar gynaecoloog:

- Minder leven
- MHVW
- Kraamvrouw met koorts met gynaecologische focus

Ongezien insturen naar/contact op laten nemen met de huisarts:

- Verdenking op corona
- Mastitis/cystitis

Consulten fysiek zien:

Zoveel mogelijk beperken, waar mogelijk op de praktijk zien.

- Spontaan gebroken vliezen zonder weeën en cvibi en geen bijzonderheden, maximaal 1x zien, bij voorkeur in de middag, na 24u insturen,
- Weeën,
- Vaginaal bloedverlies,
- PE-klachten (op de praktijk)

Nataal

Max 1 extra persoon/begeleider, dit zal doorgaans de vader zijn.

Klachtenvrij cliënt en overige aanwezigen: standaard beleid

Klachten + positief getest: plaatsindicatie isolatiekamer, GEEN thuispartus, CTG bewaking. (volgens protocol NVOG/KNOV)

Klachten + niet getest is risicoselectie door 1^e lijn

Post nataal

- Geen kraamvisite van vrienden/familie
- Geen wisseling van kraamzorg tussen gezinnen
- Borstvoeding geen bezwaar, bij klachten is een mondkapje niet zinvol. Besmettelijkheid is al aanwezig voorafgaand aan klachten en andere aanwezigen zijn mogelijk ook al besmet. Goede handhygiëne.
- Alle kraamvisites telefonisch, alleen fysieke visite voor PKU en bij medische noodzaak. Indien huisbezoek dan van tevoren informeren of er aanwezigen zijn met koorts/klachten.
- Huisbezoek bij cliënten met indicatie verhoogde RR volgens KNOV protocol:
 - vrouwen met hypertensieve aandoening tijdens de zwangerschap
 - vrouwen met 2 of meer risicofactoren
- Bij vermoeden hyperbilirubinemie huisbezoek ter beoordeling, laagdrempelig prikken ter voorkoming van veel huisbezoeken.
- Neonatologie opname telefonisch controle.

Draaiboek uitval verloskundigen

Te regelen

- Coördinator per praktijk
- Coördinator per regio (Jolanda en Lieke)
- Overkoepelend, persoon vanuit het ziekenhuis betrekken bij / op de hoogte van ontwikkelingen (Den Bosch heeft crisisteam)
- Coördinatoren bewaken uitval en capaciteit

Niveau 1

- Eén collega ziek: opvang in team
- In geval van een pandemie en hierdoor vervanging noodzakelijk ivm ziekte los je binnen je eigen praktijk op (zoals in gewone ziekte situatie gebruikelijk is in je praktijk).
- Nu is het ook noodzakelijk om één of twee coördinatoren aan te stellen (= gedaan)
- Minimum care zorgpad inzetten.

Niveau 2

- Indien niet binnen praktijk op te lossen, praktijken bundelen in MDO groep. Indien nodig opschakelen naar waar uitval het grootst is
- Minimum care zorgpad continueren in overleg met betrokken praktijken. Zo nodig prenatale zorg concentreren in overleg.
- Coördinatoren organiseren spoedoverleg.

Niveau 3

- Indien niet met praktijken op te lossen, noodcentrum inrichten voor partus en spoedconsulten

- Thuispartus NIET meer mogelijk ivm aanrijd-tijd
- 24/7 minimaal 2 verloskundigen 1e lijn aanwezig in noodcentrum en evt 1 extra tussendienst als kraam/telefonisch aanspreekpunt.

Vergoedingen

Te declareren bij de praktijk waar de cliënt oorspronkelijk onder zorg was.

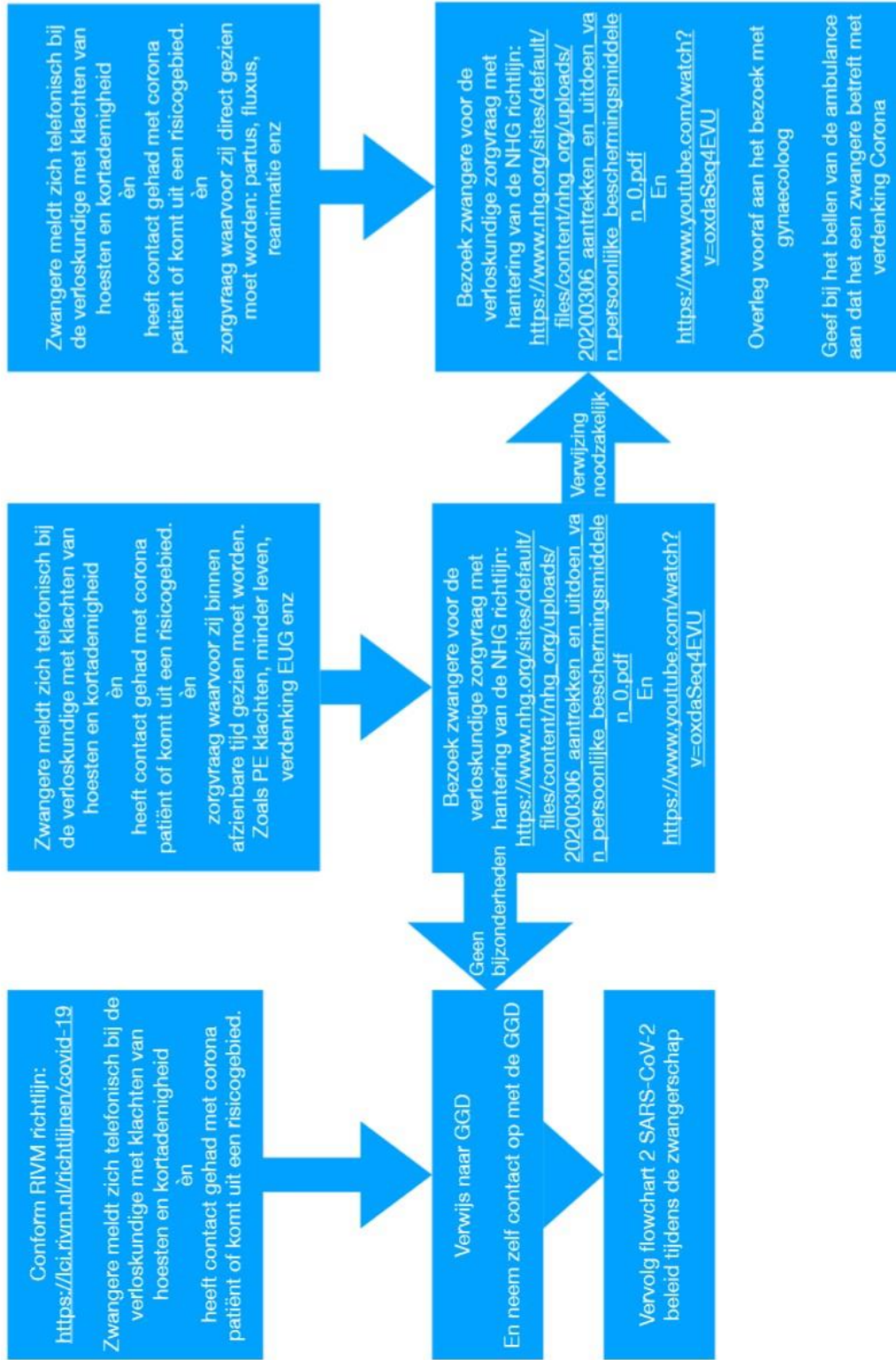
Voorstel

Niveau 1 en 2 waarneemtariet

Niveau 3:

- Partusbedrag: totale geldende tarief van 2020 minus 20%
- Spreekuur / echospreekuur € 40,- per uur
- Spoedconsult en kraamvisite € 40,- per bezoek
- Dienstarief € 15,- per uur
- Achterwacht / bereikbaarheid: vast bedrag n.o.t.k.
- Kilometervergoeding €0,19ct per km.

1 Flowchart er belt een zwangere met klachten

Bijlage 2

Uit algemene LCI richtlijn RIVM

1. Geen instructies t.a.v. corona virus
2. Oppervlakten die met bloed / lichaamsvocht vermengd met bloed vervuild zijn: specifiek desinfecterend schoonmaak middel gebruiken (= onze rood/witte spuitfles)
3. Schoonmaken:
 - Handschoenen dragen
 - Eerst stof vrij: zuigen en stof afnemen
 - Dan: gladde oppervlakten gebruikt door cliënten: met water + allesreiniger met wegwerpbaar doekje of met microvezeldoekje -> deze na gebruik in afsluitbare zak en wassen op min. 60 graden
 - Van schoon naar vuil en van hoog naar laag

Voorstel i.v.m. Corona:

Na elk spreekuur

1. Schoonmaken gladde oppervlakken (bureau, stoelen, toetsenbord, RR meterband, doptone gel fles) met sopje.
2. Bedbank, stethoscoop, doptone en deurklinken reinigen met alcohol en wegwerpdoekjes
3. Toiletten reinigen.
4. Ook wachtkamer tafel + stoelen + kinderhoekje.

Extra reinigen indien cliënt hoest / niest. Op elke kamer reinigingsdoekjes.

Verloskundige doet zelf spreekkamer open en dicht, dit voorkomt vele handen aan klinken.